

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

CapitvlvmV. Tum ex literis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

lo & contumacia, c. in causis, 19. de sentent. & re iudic.

CAPITVLVM V.

Tum ex literis.

PARAPHRASIS.

Controverſia erat ſuper quibuſdam parochijs inter Eccleſiam Oſceniſem, & Ilerdenſem, coram Eugenio III. Papa: Is ſententiam tulit pro eccleſia Oſceniſi. Sed cum pars aduerſa ſe per eam ſententiam enormiter leſam eſſe conquereretur, Anaſtaſius IV. Cæleſtino tum in Hiſpanijs legationis officio fungenti cauſam comiſit: Is cepit eam cognoſcere, ſed non terminauit. Interim moritur Anaſtaſius, cui Alexander III. ſuccedit. Alexandro verò dictus Cæleſtino III. qui eandem cauſam Cardinali Diacono delegauit, eo tenore, vt inſpectis Ilerdenſis Eccleſiæ priuilegijs, & audijs rationibus, priore Eugenij ſententia nihil obſtante, ſententiam definitiuam proferret, & executioni mandari curaret. Verùm licet cauſa cepta, & teſtes aliqui producti fuerint, tamè mandatum Sedis Apoſtolice adimpletum non fuit. Quamobrem Antonius Ilerdenſis Canonius poſtulauit ab Innoc. III. qui Cæleſtino ſucceſſerat, vt ex officio ſuo Ilerdenſem Eccleſiam contra Eugenij ſententiã reſtitueret. Papa itaque cum Cardinalibus ſuis, alijsq; uiris peritis conſiderans, quòd Cæleſtino reſtitutionis beneficiũ iudicari eſſe concedendum, dum cauſam illam Cardinali commiſit, facile inde collegit, ſe quoque ſupplicationem illam admittere debere: præſertim cum & Romani Pontificis ſententia poſſit in melius commutari, ſi uel falſitas, aut ueri diſſimulatio obreperit, uel temporis neceſſitas ad quiddam ſtatuendum compulerit. Imò ſecundùm ciuilia iura, Princeps etiam bis iudicatas cauſas examinari permiferit, nùm ijs reſciſſis reſtitutio in integrum danda; Sed & regiſtrum Eugenij Papæ luſtrando perſpexiſſe ſeſe Innoc. ait

quòd ſententia illa primo ſui Pontificatus menſe promulgata fuerit, cum de meritis cauſæ non ſatis poterat eſſe inſtruetus. Nitebatur enim is ad ferendam ſententiam contra Ilerdenſem eccleſiam, ea potiffimum ratione, quòd priuilegium Urbani II. eidem Eccleſiæ conceſſum falſitatis argueretur; cum tamen poſtea in Regiſtro eiufdem Urbani repertum fuerit incorruptum. Propter hæc in eam ſententiam tandem it Pontifex, vt in præſentia partium (quippe quarum aſſertione merita cauſarum aperiuntur) cognoſcatur, utrũ reſtitutio in integrum data iam ſit, aut deinceps danda, necne: Itaque mandat Epifcopo, & Capitulo Oſceniſi, vt ad feſtum B. Lucæ perſonaliter, uel per idoneũ procuratorem Romæ ſe ſistant, oſtenſuri, ſi poſſint, quòd ſententia Eugenij retractanda non ſit; aut ſi iudicatum fuerit, retractandam eſſe, ad principale negotium pertractandum ſint ſufficienter inſtrueti; hoc ſcientes, cum propter locorum diſtantiã ſite magnis ſumptibus ac laboribus ſæpius ad eos recurſus haberi nequeat, ſi ad dictum terminum, qui ut peremptorius aſſignatur, mandatis non paruerint; nihilominus in negotio ipſo Papam proceſſurum eſſe, quantum de iure poterit.

SUMMARIUM.

1. Licet à ſententia Papæ alteriusue Principis appellari nequeat, poteſt tamen eidem ſupplicari.
2. Tertio appellans contra ſententiam aduerſus ſe latam & confirmatam, audiendus non eſt, ſupplicare tamen poteſt, ut cauſa bis iudicata denuo cognoſcatur, & deprehendo errore reſcindatur.
3. Si ob temporis anguſtias Iudex non potuit inſtrui de meritis cauſæ, ſententia ipſo iure nulla eſt.
4. In dubio de priuilegijs tenore, recurrendum eſt ad originale, quod eſſe ſolet in Principis regiſtro. In dubio autem de actis iudicij ad Notarij protocolium.

Llll 3 s.Re.

5. *Restitutio in integrum contra sententiam iudicis non agitur, nisi partibus presentibus, & cum litis contestatione.*
6. *Citatio peremptoria aequale citationi trine ad conuincendam contumaciam citati, si ad terminum prefixum non compareat.*

NOTANDVM I. Licet à sententia Papæ, alteriusue Principis appellari nequeat, potest tamen eidem supplicari, siue id fiat, vt ex officio propter causam iustam succurratur per in integrum restitutionem, siue id fiat, solam gratiam & benignitatem Principis postulando; eò quòd appellationis auxilio locus nullus esse possit, iuxta ea, quæ præc. c. dicta sunt, & sumitur ex Auth. Quæ supplicatio, C. de precib. Imperat. offerendis, & l. vn. C. de sententijs Prætorio Præfeti, & tradit Gl. in c. præc. ver. supplicauit, Imola ibid. n. 11. Beronius n. 15.

NOTANDVM II. Licet tertio appellans contra sententiam aduersus ipsum latam & confirmatam audiendus non sit, l. vn. Cod. Ne liceat in vna, & c. c. sua 65. de appellat. admittitur tamen supplicatio, vt causa bis iudicata denuo cognoscatur, & si error eommissus appareat, sententia, quamuis confirmata, rescindatur.

NOTANDVM III. Si iudex tempus sufficiens non habuit ad acta cognoscenda, præsumptio aliqua est, quòd non satis instructus de meritis causæ eam tulerit: vt proinde facilius dari debeat restitutio in integrum. Sin autem tam parum temporis habuit Iudex, vt impossibile sit eum de causæ meritis instrui, sententia ipsius ipso iure irrita est, quia processit absque causæ cognitione, sicuti docet Bartolus in l. prolatam, n. 10. C. de sententijs, & videri hic potest Abb. n. 6. Et adeò hæc vera sunt, vt etiam mandatum Papæ circa factum, quòd causæ cognitionem requirit, ea prætermissa non habeat vim sententiæ, nisi constet de certa scientia illius, secundum Innoc. hic n. 1. Abb. n. 8.

NOTANDVM IV. Si dubitetur de priuilegij tenore, recurrendum est ad originale, quòd in Principis registro reponi solet.

Est enim registrum scrinij locus, in quo Epistolæ, & rescripta cuiusque Pontificis referuantur. Pari modo, cum de actis iudicij dubitatur, ex Notarij protocollo cognosci debent, c. quoniam, l. 1. de probat.

NOTANDVM V. Si restitutio in integrum contra Iudicis sententiam petatur, ante omnia presentibus partibus, & quidem lite inter eas contestata, cognosci debet, num concedenda sit, necne; Et si concedendam Iudex iudicauerit, tum ad nouam causæ principalis audientiam, si ea petatur, partes admitti poterunt. Ita sumitur ex hoc c. prope finem, & videri potest Innoc. n. 2. Abb. n. 15. Quemadmodum & appellatio, cui hæc restitutio quodammodo æquiparatur, ordinariè non agitur, nisi partibus presentibus, & cum litis contestatione, vt supponitur in l. vn. C. Ne liceat in vna, & c.

NOTANDVM VI. Vna citatio peremptoria, si habeat terminum competentem, præfertim si, vt fieri solet, in ea temporum assignentur interualla, æquale citationi trine, ad conuincendam contumaciam citati, si ad terminum præfixum non compareat, iuxta c. 1. iun. Gl. ver. peremptorium, de dilatione. Gl. in c. constitutionem, 9. ver. vna pro omnibus, de sent. excom. in 6.

CAPITVLVM VI,

Suscitata.

PARAPHRASIS.

Inter Episcopum Burgensem, & Monasterium Quiensè controuersia erat super quatuor articulis, & quibusdam decimis, quæ Monasterio per transactionem acquisitæ dicebantur: Ea denique ad Sedem Apostolicam delata est; vbi Innoc. III. contra Monasterium sententiam tulit. Sed Procurator Monasterij ad probandam præscriptionem tam super quatuor articulis, quam super decimis, restitutionem in integrum petijt. Eam Papa concedendam esse iudicauit; hac conditione, vt lata sententia prius executioni man-